

ODŮVODNĚNÍ

k návrhu vyhlášky č. 57/2012 Sb., o minimálních náležitostech statutu účastnického fondu a důchodového fondu

A. OBECNÁ ČÁST

a) Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (malá RIA)

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ

Vyhláška je prováděcím předpisem k zákonu č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření a zákonu č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, které byly dne 28. prosince 2011 vyhlášeny ve Sbírce zákonů. Oba tyto zákony obsahují zmocnění pro Českou národní banku k vydání vyhlášky, která stanoví minimální náležitosti statutu účastnického a důchodového fondu a přehled změn statutu účastnického, resp. důchodového fondu, které nepodléhají předcházejícímu schválení Českou národní bankou.

1.1 Název

Vyhláška č. 57/2012 Sb., o minimálních náležitostech statutu účastnického fondu a důchodového fondu (dále jen „nová vyhláška“).

1. 2 Identifikace problému, cílů, kterých má být dosaženo, rizik spojených s nečinností

Identifikace problému

V oblasti poskytovatelů penzijních produktů na českém trhu dosud působily jen penzijní fondy. Jejich činnost reguluje zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o penzijním připojištění“). Tento zákon upravuje požadavky na statut v § 9 a 10.

Zákon o doplňkovém penzijním spoření a zákon o důchodovém spoření upravují náležitosti statutu pouze obecně a výslovně uvádí, že podrobnější náležitosti statutu účastnického a důchodového fondu budou upraveny prováděcím právním předpisem. Vzhledem k obdobným požadavkům na statut účastnického fondu i na statut důchodového fondu je účelné minimální náležitosti statutu účastnického a důchodového fondu uvést společně v jedné vyhlášce.

Cíle vyhlášky, kterých má být dosaženo

Cílem návrhu nové vyhlášky je stanovit minimální náležitosti statutu a bližší požadavky na jeho obsah tak, aby respektoval záměr zákonodárce vyjádřený v návrzích zákona o doplňkovém penzijním spoření a zákona o důchodovém spoření a zároveň účelně naplnil prostor pro provedení zákona, který zákonodárce ponechal České národní bance. Návrh nové vyhlášky vychází z platné vyhlášky č. 193/2011 Sb., o minimálních náležitostech statutu fondu kolektivního investování a podmínkách pro užívání označení krátkodobý fond peněžního trhu a fond peněžního trhu (dále jen „vyhláška č. 193/2011 Sb.“) a zohledňuje odlišnosti charakteristické pro účastnický, resp. důchodový fond a subjekty s nimi spojené (např. penzijní společnost).

Rizika spojená s nečinností

Zákon o doplňkovém penzijním spoření a zákon o důchodovém spoření s vydáním prováděcího předpisu upravujícího minimální náležitosti statutu výslovně počítají. Bez vydání

nové vyhlášky by penzijní společnosti nevěděly, jak postupovat při zpracování statutu účastnického, resp. důchodového fondu podle požadavků stanovených v zákonech o doplňkovém penzijním spoření a o důchodovém spoření.

2. NÁVRH VARIANT ŘEŠENÍ

2.1 Návrh možných řešení včetně varianty „nulové“

Cílem nové regulace je naplnění požadavků kladených zákonem o doplňkovém penzijním spoření a zákonem o důchodovém spoření na podzákonný předpis, tj. stanovit minimální náležitosti statutu účastnického, resp. důchodového fondu a přehled změn statutu účastnického, resp. důchodového fondu, které nepodléhají předcházejícímu schválení Českou národní bankou.

Varianta 1: nulová

Nevydání nové vyhlášky, tzv. nulová varianta, by nenaplnilo účel zákona o doplňkovém penzijním spoření a zákona o důchodovém spoření. Regulatorní úprava by neodpovídala záměru zákonodárce ani cíli nové regulace, byla by v ní podstatná mezera a mohla by se projevit výše zmíněná rizika spojená s nečinností.

Varianta 2: novelizace vyhlášky č. 193/2011 Sb.

Dle návrhů zákona o doplňkovém penzijním spoření a zákona o důchodovém spoření účastnický, resp. důchodový fond budou mít oproti fondům kolektivního investování odlišnou především investiční politiku, rizikový profil, systém poplatků. Účastnický, resp. důchodový fond bude obhospodařován penzijní společností (oproti investiční společnosti, která obhospodařuje podílové fondy, resp. nesamosprávné investiční fondy). Vzhledem k výše uvedenému by široký rozsah změn, které by musely být v rámci takové novely provedeny, vedl k nepřehledné a uživatelsky nevhodné regulaci.

Varianta 3: vydání nové vyhlášky

Vydání nové vyhlášky se jeví vzhledem ke specifickému charakteru účastnického a důchodového fondu jako nejvhodnější řešení.

2.2 Dotčené subjekty

Návrh nové vyhlášky se týká činnosti penzijní společnosti, účastnického fondu a důchodového fondu.

3. VYHODNOCENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Podnikatelské prostředí České republiky jako celek nebude přímo novou vyhláškou dotčeno, protože penzijní společnosti, důchodové fondy a účastnické fondy teprve vzniknou na základě zákonů o důchodovém spoření a doplňkovém penzijním spoření.

Náklady spojené se zpracováním a úpravami statutu jsou vyvolány přímo zákony o doplňkovém penzijním spoření a o důchodovém spoření, nikoli na úrovni vyhlášky. Tyto náklady by však měly být kompenzovány užitkem, který přinese v oblasti penzijního systému precizněji a moderněji formulovaná regulace.

Pro nově zakládaný účastnický, resp. důchodový fond budou náklady spojeny pouze se zpracováním statutu, správní poplatky budou hrazeny v rámci žádosti o povolení k vytvoření účastnického, resp. důchodového fondu, kde návrh statutu tvoří přílohu žádosti. Další náklady v průběhu existence účastnických, resp. důchodových fondů budou jednorázové, spojené

s podáním žádosti o schválení změn statutu, které podléhají předchozímu schválení ČNB (zaplacení správních poplatků podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích).

Návrh vyhlášky nemá finanční dopad na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty.

3.2 Konzultace

V souladu s Dohodou o spolupráci při přípravě návrhů vnitrostátních právních předpisů týkajících se finančního trhu a dalších předpisů, které se dotýkají působnosti dohody stran, byl tento návrh vyhlášky konzultován s Ministerstvem financí. Návrh vyhlášky byl dále konzultován s Asociací penzijních fondů.

Návrh vyhlášky byl rovněž projednán v rámci meziresortního připomínkového řízení. K návrhu vyhlášky byly obdrženy pouze doporučující připomínky k formulačnímu zpřesnění navrhované úpravy a připomínky legislativně technického charakteru. Převážná většina těchto připomínek byla do textu vyhlášky zapracována a jednotlivé subjekty byly o způsobu jejich vypořádání informovány.

Návrh nové vyhlášky nepodléhá konzultaci s Evropskou centrální bankou podle Rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů.

4. NÁVRH ŘEŠENÍ

4.1 Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Zvolit tzv. nulovou variantu nelze, protože by vznikla zásadní disproporce mezi představou zákonodárce vtělenou do zákona o doplňkovém penzijním spoření a zákona o důchodovém spoření a faktickým stavem způsobeným neexistencí odpovídajícího prováděcího právního předpisu.

Novelizace platné vyhlášky č. 193/2011 Sb. by vzhledem k rozsahu změn z důvodu odlišné koncepce účastnického, resp. důchodového fondu působila nepřehledně.

Za nejvhodnější řešení proto považujeme vydání nové vyhlášky, která bude provádět návrh zákonů o doplňkovém penzijním spoření a důchodovém spoření.

4.2 Implementace a vynucování

Implementace předkládaného návrhu předpokládá vytvoření statutu dle navržených požadavků.

Respektování právní úpravy je zajištěno podle povahy věci prostředky správní kontroly a dohledu. Předkládaný návrh neobsahuje řešení, která by představovala zvýšené riziko z hlediska proveditelnosti a vynutitelnosti.

4.3 Přezkum účinnosti

Přezkum účinnosti nové vyhlášky se předpokládá provádět průběžně při výkonu dohledu a v rámci správních řízení při schvalování změn statutu účastnického a důchodového fondu.

4.4 Kontakty a prohlášení schválení hodnocení dopadů

Petr Janeček

Česká národní banka

Sekce regulace a mezinárodní spolupráce na finančním trhu

Odbor regulace finančního trhu

Tel.: + 420 224 413 139

E-mail: petr.janecek@cnb.cz

b) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je vyhláška navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním k jejímu vydání, s právem Evropské unie a mezinárodními smlouvami

Nová vyhláška je navrhována v mezích zmocnění, jež je upraveno podle § 170 odst. 1 zákona č. 427/2012 Sb., o doplňkovém penzijním spoření k provedení § 97 odst. 8 písm. a) a b) a podle § 110 zákona č. 426/2012 Sb., o důchodovém spoření k provedení § 45 odst. 8 písm. a) a b).

Nová vyhláška je navržena v kontextu právního řádu jako celku, respektuje význam právních pojmů, jednotlivé instituty soukromého a veřejného práva.

Nová vyhláška není transpozičním předpisem práva EU.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

Ustanovení vymezuje předmět právní úpravy, tj. podrobněji upravuje minimální náležitosti statutu účastnického, resp. důchodového fondu a jeho změny, které nepodléhají předchozímu schválení Českou národní bankou. Předmět právní úpravy vyhlášky vychází ze zákonných zmocnění, tj. § 170 odst. 1 zákona č. 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření, k provedení § 97 odst. 8 písm. a) a b) zákona o doplňkovém penzijním spoření a podle § 110 odst. 1 zákona č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření, k provedení § 45 odst. 8 písm. a) a b) zákona o důchodovém spoření.

K § 2

Ustanovení § 2 stanoví požadavky na obsah statutu. Z důvodu zajištění srovnatelnosti struktury statutů pro účastníky se statut bude (až na vyhláškou stanovené výjimky) členit na části odpovídající § 4 až 14. Jednotlivé části statutu se mohou dále členit.

Další informace (§ 14) je možné uvést i v jiných částech statutu, pokud s nimi věcně souvisejí. Vyhláška umožňuje, aby některé údaje uvedené v odstavci 2, které podléhají častějším změnám, statut uváděl v příloze, pokud na ně bude v textu odkázáno.

Vyhláška stanoví pouze minimální náležitosti statutu, a proto statut může obsahovat i další náležitosti.

K § 3

Ustanovení § 3 stanoví přehled společných minimálních náležitostí statutu účastnického fondu spolu s odkazy na jednotlivá ustanovení, ve kterých jsou tyto náležitosti podrobněji upraveny.

K § 4

Ustanovení § 4 a 5 upravují přehled informací, které patří mezi základní údaje o účastnickém fondu a údaje o penzijní společnosti.

Mimo jiné se požaduje, aby internetová adresa, na které jsou uvedeny informace o účastnickém fondu, byla uvedena dostatečně přesným způsobem. Cílem je umožnit účastníkovi snadný přístup ke všem potřebným informacím o daném fondu (nestačí např. domovská internetová adresa skupiny).

Obdobně k § 4 písm. a) vyhlášky se k názvu důchodového fondu vztahuje § 44 odst. 1 zákona o důchodovém spoření.

Obdobně k § 4 písm. b) vyhlášky se k údajům o rozhodnutí, kterým bylo uděleno povolení k vytvoření důchodového fondu vztahuje § 26 odst. 1 zákona o důchodovém spoření.

K § 5

Datem vzniku penzijní společnosti [§ 5 odst. 1 písm. c)] se rozumí datum zápisu do obchodního rejstříku, resp. datum pozdější, pokud je uvedeno v žádosti.

Obdobně k § 5 písm. a) vyhlášky se k identifikačním údajům o osobě penzijní společnosti důchodového fondu vztahuje § 3 písm. l) zákona o důchodovém spoření.

K § 6

Statut rozlišuje mezi investičními cíly a způsoby investování. Odstavec 1 upravuje obecný popis investičních cílů účastnického fondu. Investičním cílem účastnického fondu je např. zhodnocení investice nad úroveň obvyklou u krátkodobých termínovaných vkladů. Odstavec 2 upravuje podrobný popis způsobu investování účastnického fondu.

Písmeno a) odstavce 2 upravuje povinnost uvést ve statutu podrobnější označení účastnického fondu podle rizika druhu aktiv, do kterých fond převážně investuje. Tím se rozumí uvedení údaje, zda se fond řadí např. mezi fondy akciové nebo dluhopisové. Název účastnického fondu nesmí být klamavý nebo zavádějící zejména ve vztahu k míře rizika spojeného s investováním majetku v tomto účastnickém fondu (§ 95 odst. 3 zákona o doplňkovém penzijním spoření).

Písmeno b) odstavce 2 upravuje povinnost uvést ve statutu podrobné vymezení aktiv, do kterých má účastnický fond investovat včetně investičních limitů, pokud jsou vymezeny. Podrobnějším vymezením se rozumí povinnost účastnického fondu pozitivním způsobem formulovat jednotlivé druhy aktiv, do kterých investuje – např. fond akciový popíše druhy akcií, do kterých investuje, kde se s těmito akciemi obchoduje, apod. Obdobným způsobem jsou pro fond dluhopisový pozitivním způsobem formulovány typy dluhopisů, do kterých fond investoval [§ 6 odst. 2 písm. d)].

Repo obchodem [§ 6 odst. 2 písm. c) bod 2] se rozumí repo nebo reverzní repo. Repem se rozumí převedení cenných papírů za peněžní prostředky se současným závazkem převzít tyto cenné papíry ke stanovenému datu za částku rovnající se původním peněžním prostředkům a úroku; repem se rozumí rovněž prodej se současným sjednáním zpětného nákupu nebo poskytnutí půjčky cenných papírů zajištěné peněžními prostředky. Reverzním repem se potom rozumí nabytí cenných papírů za peněžní prostředky se současným závazkem převést tyto cenné papíry ke stanovenému datu za částku rovnající se převedeným peněžním prostředkům a úroku; reverzním repem se rozumí rovněž nákup se současným sjednáním zpětného prodeje nebo přijetí půjčky cenných papírů zajištěné peněžními prostředky.

Ustanovení § 6 odst. 3 upravuje povinnost uvést ve statutu základní charakteristiku typického účastníka, pro kterého příslušný účastnický fond představuje vhodnou investici, a to především z hlediska:

- míry averze účastníka vůči rizikům spojeným s investováním do účastnického fondu (např. konzervativní účastník nebo účastník, který má nízkou averzi k riziku),
- požadované úrovně jeho zkušeností.

K § 7

Ustanovení § 7 (spolu s přílohou) stanoví pravidla pro prezentaci rizikového profilu účastnického fondu ve statutu, k jehož vyjádření se používá syntetický ukazatel. Syntetický ukazatel vychází z historické volatility fondu. Na základě volatility je fond zařazen do příslušné kategorie podle rizikovosti. Kategorie rizikovosti fondu jsou prezentovány ve vzestupném pořadí dle míry rizika na číselné stupnici od jedné do sedmi. Na stupnici musí být uvedeno, že nižší riziko znamená potenciálně nižší výnosy a vyšší riziko znamená potenciálně výnosy vyšší.

Postup upravený v § 7 odst. 3 (resp. bodu 4 Přílohy k vyhlášce) se uplatní v situacích, kdy volatilita účastnického fondu se pohybuje okolo limitu mezi dvěma kategoriemi vyjadřujícími rizikovost fondu. Volatilita takového účastnického fondu by byla velmi často vykazována v různých kategoriích rizikovosti fondu, přestože ve skutečnosti rizikovost podkladových aktiv takového účastnického fondu by byla stabilní a v čase se nijak výrazně neměnila. Proto se příslušná kategorie rizikovosti účastnického fondu určí podle většiny týdenních, resp. měsíčních referenčních výpočtů volatility během posledních 4 měsíců.

Podrobnější metodiku výpočtu syntetického ukazatele upravuje dále doporučení Evropského výboru regulátorů trhů s cennými papíry ze dne 1. července 2010 (CESR/10-673) - „CESR’s guidelines on the methodology for the calculation of the synthetic risk and reward indicator in the Key Investor Information Document“.

Dále se uvede popis rizik, která mohou mít zásadní dopad na poměr rizika a výnosů účastnického fondu. Je žádoucí, aby účastník získal ze statutu jasnou představu o míře rizika spojeného s investováním do konkrétního fondu. Formální konstatování rizikovosti investice není dostačující.

K § 8

Ustanovení § 8 upravuje způsob prezentace historické výkonnosti účastnického fondu pomocí sloupcového diagramu, včetně podmínek, způsobu použití simulovaných hodnot a náležitostí upozornění, která doplňují sloupcový diagram.

Výpočet historické výkonnosti prezentovaný pomocí sloupcového diagramu vychází z hodnoty vlastního kapitálu fondu a z předpokladu, že výnosy z hospodaření s obhospodařovaným majetkem fondu jsou znovu investovány.

Pro prezentaci sloupcového diagramu zobrazujícího historickou výkonnost se uplatní tato kritéria:

1. stupnice osy Y sloupcového diagramu je lineární,
2. stupnice je přizpůsobena rozsahu zobrazených sloupců tak, aby nebyla ztížena možnost rozpoznat výkyvy ve výnosnosti,
3. osa X je umístěna na úrovni 0 % míry výnosnosti,
4. u každého sloupce je vyznačena dosažená výnosnost v procentním vyjádření a
5. hodnoty historické výkonnosti jsou zaokrouhleny na jedno desetinné místo.

K § 9

Ustanovení § 9 stanoví dispozitivní výčet zásad hospodaření s majetkem účastnického fondu. Obdobně k § 9 písm. b) vyhlášky se k pravidlům a lhůtám pro oceňování majetku a závazků v důchodovém fondu vztahuje § 63 zákona o důchodovém spoření.

Pravidly pro výpočet aktuální hodnoty penzijní jednotky podle § 9 písm. c) se rozumí zejména způsob výpočtu a četnost stanovení aktuální hodnoty penzijní jednotky. Pravidly pro připisování a odepisování penzijních jednotek podle § 9 písm. d) se rozumí zejména určení rozhodného dne a lhůty pro připisování a odepisování penzijních jednotek.

K § 10

Penzijní společnost uvede nejen výši úplaty zejména za obhospodařování majetku ve fondu, nebo za zhodnocení majetku ve fondu, ale uvede také způsob výpočtu konečné částky úplaty.

Obdobně k § 10 písm. a) vyhlášky se ke způsobu a výši úplaty penzijní společnosti za obhospodařování majetku v důchodovém fondu vztahuje § 32 odst. 1 a 3 zákona o důchodovém spoření.

Obdobně k § 10 písm. b) vyhlášky se k pravidlům úplaty za zhodnocení majetku v důchodovém fondu aplikují odkazy na § 32 odst. 1 písm. b) a § 32 odst. 5 až 7 zákona o důchodovém spoření.

Obdobně k § 10 písm. c) vyhlášky se k pravidlům úplaty třetím osobám aplikují odkazy na § 32 odst. 2 zákona o důchodovém spoření.

Obdobně k § 10 písm. d) vyhlášky se na informace o jednorázových poplatcích od účastníka investujícího do důchodového fondu aplikují odkazy na § 33 zákona o důchodovém spoření.

K § 11

Ve statutu se uvedou údaje o osobě depozitáře a charakteristika jeho činnosti, stejně jako údaje o osobách, kterým depozitář svěřil výkon některé činnosti (outsourcing). Svěření výkonu činnosti depozitáře na jinou osobu nemá vliv na odpovědnost depozitáře za výkon činnosti vůči penzijní společnosti.

Obdobně k § 11 písm. a) vyhlášky se k identifikačním údajům o depozitáři důchodového fondu vztahuje § 3 písm. l) zákona o důchodovém spoření.

K § 12 a 13

Pokud penzijní společnost svěří obhospodařování majetku fondu jiné k tomu oprávněné osobě (outsourcing), uvedou se ve statutu fondu informace o této osobě a označení hlavních činností, které tato osoba vykonává.

Fond ve statutu rovněž uvede, která část majetku je jiné osobě svěřena k obhospodařování (tj. správě portfolia) a tuto část majetku blíže popíše.

Obdobně k § 14 písm. b) vyhlášky se na upozornění na vydávání klíčových informací důchodového fondu vztahuje § 83 a 84 zákona o důchodovém spoření.

K § 14

Ustanovení § 14 upravuje změny statutu účastnického fondu, které nepodléhají předchozímu schválení České národní banky podle § 97 odst. 8 písm. b) zákona o doplňkovém penzijním spoření (resp. podle § 45 odst. 8 písm. b) zákona o důchodovém spoření ve vztahu k důchodovému fondu). Pro lepší uživatelské pohodlí jsou neschvalované změny vyjádřeny pozitivním výčtem s odkazy na relevantní ustanovení vyhlášky.

Informace, které nejsou minimálními náležitostmi statutu stanovenými touto vyhláškou, nepodléhají předchozímu schválení České národní banky.

K § 15

Ustanovení § 3 až § 6 odst. 1 a 3 a § 7 až 14 se ve vztahu k důchodovému fondu použijí obdobně. Vyhláška dále upřesňuje propojení charakteristických pojmů pro účastnický fond a pro důchodový fond:

<u>Účastnický fond</u>	<u>Důchodový fond</u>
------------------------	-----------------------

Zákon o doplňkovém penzijním spoření	Zákon o důchodovém spoření
Účastník doplňkového penzijního spoření	Účastník důchodového spoření
Penzijní jednotky doplňkového penzijního spoření	Důchodové jednotky důchodového spoření

Statut rozlišuje mezi investičními cíly a způsoby investování. Odstavec 1 upravuje obecný popis investičních cílů důchodového fondu. Investičním cílem důchodového fondu je např. zhodnocení investice nad úrovní obvyklou u krátkodobých termínovaných vkladů.

Odstavec 2 upravuje podrobný popis způsobu investování důchodového fondu.

Název důchodového fondu nesmí být klamavý nebo zavádějící zejména ve vztahu k míře rizika spojeného s investováním majetku v tomto důchodovém fondu (§ 44 odst. 3 zákona o doplňkovém penzijním spoření).

K § 16

Vyhláška nabývá účinnosti ve vztahu k účastnického fondu dnem vyhlášení. Ve vztahu k důchodovému fondu (§15) nabývá vyhláška účinnosti od 1. ledna 2013.